

Study of Women's Cooperative-Based Employment of Deteriorated Fabric of Rasht with an emphasis on the Creative City of Gastronomy

Roghayeh Abbaskhah¹, Esmail Aghaeizadeh^{2*}, Mehdi Hesam³.

1- M.A Student of Geography and Urban Planning, University of Guilan, Rasht, Iran

2- Assistant Professor of Geography and Urban Planning, University of Guilan, Rasht, Iran

3- Assistant Professor of Geography and Rural Planning, University of Guilan, Rasht, Iran

Received: 26 March 2021

Accepted: 28 July 2021

Extended Abstract

Introduction

In underdeveloped countries, women are the first hope for family development and the growth and development of their society. But despite the benefits of women's participation in achieving sustainable development, the statistics of labor force in Iran show that gender inequality leads to the marginal position of women in the labor market. As a half of the population in cities and, of course, in urban deteriorated areas, women suffer from intertwined physical, social, and economic problems. One of these strategies is the formation and development of cooperatives for women's employment in these neighborhoods. Cooperatives can greatly solve unemployment problems, increase job opportunities and reduce unemployment. In this regard, the purpose of this research is to provide a platform for creativity with the approach of cooperatives in deteriorated fabrics. These cooperatives provide employment opportunities for women in deteriorated areas, so that in the creative city of Rasht, women can take advantage of this opportunity and become empowered.

Methodology

This study is an applied research in terms of purpose and a quantitative one in aspects of the nature of data. The data of the research have been collected through field studies including questionnaires, interviews, interviews and observations and through library resources in the form of articles and books. The studied statistical population in this study is the number of women living in deteriorated fabrics of Rasht. In order to determine the sample size, multi-stage cluster sampling and Morgan method were used, which 384 questionnaires among women of 4 regions of deteriorated fabrics were allocated and distributed according to the population in each region, and finally 379 questionnaires that were fully answered were analyzed. Cronbach's alpha was used to ensure the reliability of the questionnaire, which was 0.852, that is greater than 0.7 and is acceptable. In order to analyze the information and data, SPSS software and binomial and Friedman tests were used.

Results and Discussion

In general, the binomial test showed that 99% of the respondents, including 375 women, are willing to work in the food cooperatives of Rasht, which seems to be a very good amount. But the general results of social and family conditions based on the binomial test show that 74%, equivalent to 277 women, have family and social conditions for working in the food cooperative sector of Rasht. Also, in general, 20% of women have the economic conditions to work in the

---

* . Corresponding Author (Email: aghaeizadeh@guilan.ac.ir)

Copyright © 2021 Journal of Sustainable City. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution- noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages provided the original work is properly cited.

food cooperative sector of Rasht. But the total economic, social and family conditions indicate that 27% of women, equivalent to 101 people, have working conditions in the food cooperative sector of Rasht. Finally, from the conducted studies, 67 women have the opportunity to work in the food cooperatives of Rasht. That is, these people first of all have the necessary desire, and then they have the essential social and family conditions, as well as economic conditions, and finally the possibility of working on them is available. The study of the distribution of these people in the four studied areas of Rasht shows that 44.8%, equivalent to 30 people, 41.8%, equivalent to 28 people, 10.4%, equivalent to 7 people and 3%, equivalent to 2 people are living in District 2, 3, 1, and 4, respectively.

Conclusion

According to statistical analyzes and descriptions in previous seasons, women living in four deteriorated fabrics areas of Rasht are considered as the statistical population. To achieve the objectives of the research and answer the questions, women living in this area were divided into three levels as women's willingness to work in the Rasht food sector, family-social and economic conditions of women to work in the Rasht food sector and finally the possibility of women working in the sector Food cooperatives. Also, women living in four areas of deteriorated fabrics in the direction of the research were tested by non-parametric statistical tests such as binomial test and Friedman test. The results of the analysis showed that 99% of women have a high desire to work in the food sector. The average desire of women in these areas was equal to 3.84 (Likert scale). Therefore, it can be concluded from the desire section that there is no problem in the field of women's education and most of them want to work in food cooperatives in Rasht. But in the discussion of family-social and economic conditions, the results indicate that although 74% of women have the necessary social and family conditions to work, only 20% have the necessary economic conditions to work in cooperatives. The main economic problem of women for activity is not having enough income, which makes women unable to provide the minimum amount necessary for activity. Many of them also did not meet the conditions for obtaining a loan from a bank or receiving assistance from a family. Therefore, in order to increase the number of people who are willing but do not have suitable economic conditions, it is necessary to look for an interested investor in the field of food, so that cooperative activities can be started or developed by using of investor capital and women's workforce and expertise. Therefore, the creative city of Rasht can combine the idea of women's employment in the form of food cooperatives to expand cultural industries, flourishing women's culinary arts and entrepreneurship in the field of nutrition and food, branding local food to introduce to the world and develop food tourism and share knowledge and research. Science related to food and nutrition has taken a big step from the stages of preparation to the stages of production, consumption, distribution and even in the form of export.

Keywords: Women's employment, urban deteriorated fabrics, cooperatives, creative city of Gastronomy, Rasht city.

فصلنامه شهر پایدار، دوره ۴، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰

صص. ۱۴۵-۱۲۵

<http://dor.net/dor/20.1001.1.24766631.1400.4.2.2.6>

بررسی وضعیت اشتغال تعاونی محور زنان ساکن در بافت فرسوده شهر رشت با تأکید بر شهر خلاق خوراک*

رقیه عباسخواه - دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

اسماعیل آقائی زاده^۱ - استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

مهدی حسام - استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۰۶

چکیده

اشتغال زنان اثرات مختلفی در فرایند رشد و توسعه جوامع به‌طور اعم و شهرها به‌طور اخص دارد. بنابراین شناسایی فرصت‌های اشتغال‌زایی با توجه به فرصت‌های احتمالی از جمله وظایف برنامه ریزان و پژوهشگران به شمار می‌رود. شهر رشت یکی از شهرهای بسیار با اهمیت در شمال کشور از جمله شهرهایی است که بخش قابل توجهی از آن را بافت‌های فرسوده شهری به خود اختصاص داده است. از طرف دیگر این شهر به‌عنوان شهر خلاق خوراک شناسی از طرف یونسکو انتخاب شده است. از این‌رو به نظر می‌رسد فرصتی برای اشتغال زنان ساکن در بافت‌های فرسوده شهر رشت در بخش خوراک ایجاد شده است. بر این اساس در این پژوهش سعی شده است با استفاده از روش توصیفی تحلیلی، موضوع اشتغال تعاونی محور زنان ساکن در بافت فرسوده شهر رشت با تأکید بر شهر خلاق خوراک مطالعه شود. جامعه آماری پژوهش، زنان ساکن در بافت فرسوده شهر رشت می‌باشد. جامعه نمونه با استفاده از روش کوکران، ۳۸۴ نفر محاسبه شده است. جمع‌آوری اطلاعات به روش اسنادی و پیمایشی بوده و جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از آزمون‌های آماری دوجمله‌ای و فریدمن استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که زنان ساکن در بافت فرسوده شهر رشت تمایل بالایی برای فعالیت در تعاونی‌های خوراک دارند اما تنها ۲۷ درصد آن‌ها شرایط لازم اجتماعی و اقتصادی را برای این کار دارند. از بانوانی که این شرایط را دارند نیز ۶۶ درصد معادل ۶۷ نفر امکان فعالیت در تعاونی خوراک شهر رشت را دارند. این تحلیل‌ها نشان‌دهنده تمایل بالای زنان برای فعالیت در بخش تعاونی خوراک و شکل‌گیری زمینه‌های اشتغال زنان در بافت‌های فرسوده شهر رشت است که با رفع موانع اقتصادی و همچنین آموزش به زنان می‌توان شاهد شکل‌گیری و توسعه تعاونی‌های موردنظر و اثرات مثبت آن‌ها بود.

واژگان کلیدی: اشتغال زنان، بافت فرسوده شهری، تعاونی، شهر خلاق خوراک، شهر رشت.

*. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد خانم رقیه عباسخواه در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری با راهنمایی نویسنده دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشگاه گیلان می‌باشد.

Email: aghaeizadeh@guilan.ac.ir

۱. نویسنده مسئول

مقدمه

شهرها به‌عنوان عمده‌ترین مراکز فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و...، بیشترین جمعیت در کشورهای در حال توسعه را داراست، جمعیتی که با مسئله اشتغال درگیر بوده و نیازمند توجهی جدی است. این نیاز تا چند دهه اخیر بیشتر در ارتباط با مردان مورد توجه بوده و زنان بیشتر به‌عنوان بخشی از جامعه که با وظیفه خانه‌داری و پرورش فرزندان، در این جوامع کمتر مورد نظر بوده است. اما مدتی است که موضوع استفاده مناسب از ظرفیت‌های زنان در اشتغال و فراهم کردن زیرساخت‌های لازم برای حضور آن‌ها به‌عنوان نیروی انسانی مؤثر در شهرها مورد توجه ویژه قرار دارد. ایران هم‌اکنون حدود ۷۳ درصد جمعیت کشور شهرنشین دارد (سالنامه آماری کشور، ۱۳۹۵) و چون نرخ بیکاری در شهرهای کشورهای در حال توسعه بسیار بیشتر از روستاهاست از این رو مسئله اشتغال در شهرها به‌عنوان هدف مهم توسعه تلقی می‌گردد. در کشورهای توسعه‌نیافته، زنان امید اول برای ارتقای خانواده‌ها و رشد و توسعه جامعه هستند. موفقیت زنان در این جوامع نه تنها موجب سود اقتصادی کشور می‌شود بلکه منافع اجتماعی و فرهنگی را سبب می‌شود (Seymour, 2001:2). با این حساب نیازی جدی برای زمینه‌سازی اشتغال زنان شهری احساس می‌شود. در واقع در جامعه امروز ایران که زنان نشان داده‌اند توانایی‌ها و قابلیت‌های بالقوه فراوانی دارند و با فراهم شدن شرایط مناسب توانایی مشارکت مؤثر در توسعه اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی کشور را دارند (مظاهری‌فرد، ۱۳۹۱:۴۱)، نگاه به جنبه اشتغال زنان و مردان در شهرها از موضوعات بسیار مهم به شمار می‌رود. به‌رغم آگاهی از مزایای مشارکت زنان در رسیدن به اهداف توسعه پایدار، آمار و ارقام شاغلان در ایران نشان از نابرابری جنسیتی داشته و موضوع اشتغال زنان در بازار کار موضوعی مهم و قابل بررسی است چرا که بهره مناسب از استعدادها و توانمندی‌های این قشر برده نمی‌شود (رفعت جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲:۱۳۱) و در نهایت سبب شده بخش عمده نیروی کار بالقوه زنان در ایران، به‌ویژه نیروی کار بانوان متخصص، بیرون از چرخه اقتصادی قرار داشته باشد (رئیزی و همکاران، ۱۳۹۲:۱۳۶). کمبود فرصت‌ها و حیطه‌های شغلی برای زنان و تفاوت در میزان دستیابی به موقعیت‌های شغلی به‌ویژه در رده‌های بالای مدیریتی میان زنان و مردان دارای تحصیلات مشابه، گویای عدم موفقیت جامعه ما برای فراهم کردن فضا و شرایط مناسب برای حضور فعال زنان بوده (رفعت جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲:۱۳۱) و اشتغال زنان به‌عنوان یک توانمندی خاص که سهم عمده‌ای در تنظیم جمعیت جوامع و بهبود کیفیت زندگی اجتماعی خانواده داشته و به‌رغم اثرگذاری وسیع در توسعه پایدار (شربتیان، ۱۳۸۷:۸۹) به‌عنوان لازمه بهبود و پیشرفت (احدی و طولایی، ۱۳۹۶:۴) چندان چشمگیر نباشد. زنان معمولاً در فعالیت‌های تعاونی که به صورت مختلط می‌باشد، به حاشیه رانده می‌شوند (Dohmwirth & Hanisch, 2019:131) و از این رو تلاش برای ایجاد تعاونی‌های ویژه زنان ضروری به نظر می‌رسد. بر اساس تجارب جهانی هموار کردن راه‌های مشارکت زنان و توانمندسازی آن‌ها برای شرکت در فرایند توسعه برای موفقیت در برنامه‌های توسعه پایدار الزامی است (گلایی و همکاران، ۱۳۹۲:۲۴). در واقع بدون مشارکت فعال زنان در تمامی عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی، نمی‌توان به تحقق توسعه پایدار امیدوار بود.

فضاهای شهری فضاهایی یکدست نیستند و تفاوت‌های ظاهری و ماهوی با یکدیگر دارند و این تفاوت‌ها سبب می‌شود تا به دلایل مختلف برخی از موضوعات مورد توجه ویژه‌ای قرار گیرند. از جمله این فضاها می‌توان به بافت‌های فرسوده شهری اشاره کرد. بافت‌های فرسوده شهری که گاه با عنوان بافت‌های مسئله‌دار نیز از آن‌ها یاد می‌شود، با کاهش ارزش‌های محیط‌زیست روبرو بوده و ارزش‌های سکونت‌ی در آن‌ها پایین است (پورجعفر، ۱۳۸۸: ۱۰۰). این مناطق با نارسایی‌ها و مسائلی روبرو است که خود به دلیل رویارویی با ترکیبی از انواع فرسودگی‌ها می‌باشد (عندلیب، ۱۳۸۹: ۶۲) و به‌رغم ظاهر ساده‌اش، ابعاد ریشه‌دار مختلفی دارد و ضرورت‌های بهبود آن، از جنبه‌های مختلفی باید تبیین شود (آئینی، ۱۳۸۶: ۱۶). در ماده ۶۱ قانون برنامه ششم توسعه نیز بر لزوم اجرای طرح‌های به‌سازی و نو سازی بافت‌های فرسوده

بخصوص با مشارکت مردم و حمایت دولت تأکید شده است (سازمان برنامه‌بودجه کشور، ۱۳۹۶: ۱۶). از جمله موضوعاتی که می‌توان در این بافت‌ها اشاره کرد موضوع فقر اقتصادی موجود در آن‌ها و لزوم فعالیت زنان برای بالا بردن توان اقتصادی و برآوردن نیازهای خانوار است. اما فقر موجود در بافت‌های فرسوده فرصت چندانی برای پرداختن به فعالیت‌های اقتصادی با سرمایه‌گذاری بالا را به آن‌ها نمی‌دهد و از این رو باید به دنبال راهکاری مناسب برای استفاده از توان موجود در بافت‌های فرسوده در ارتباط با زنان بود. از جمله این راهکارها می‌توان به تعاونی‌ها اشاره کرد. تعاونی‌ها می‌توانند از سه طریق ۱. اشتغال انگیزشی (از محل صرف کردن دستمزدها و درآمد توسط کارکنان و اعضای تعاونی در قالب اقتصاد محلی ایجاد می‌شود) ۲. اشتغال مستقیم (مشاغلی که درون تشکلهای تعاونی و با پرداخت حقوق به صورت مستقیم از طرف تعاونی ایجاد می‌شود) ۳. اشتغال غیرمستقیم (از کسب و کارهایی ناشی می‌شود که مواد اولیه برای تعاونی‌ها تأمین می‌کنند)، اشتغال ایجاد می‌کنند، تا حد زیادی مشکلات بیکاری را حل کنند، فرصت‌های شغلی را افزایش و نرخ بیکاری را کاهش دهند (یوسفی و خسروی پور، ۱۳۹۶: ۴). در ماده ۲۴ قانون برنامه ششم توسعه نیز تصریح شده است که دولت مکلف است تا پایان اجرای قانون برنامه، تمهیدات قانونی لازم را جهت دستیابی سهم تعاون در اقتصاد به بیست و پنج درصد با رویکرد کارآفرینی، اشتغال‌زایی، حمایت از کسب و کارهای کوچک و متوسط و دانش‌بنیان به عمل آورد (سازمان برنامه‌بودجه کشور، ۱۳۹۶: ۷). شهر رشت در چند سال اخیر در سازمان یونسکو به عنوان شهر خلاق خوراک ثبت جهانی گردیده است. فلسفه شهر خلاق بدان معنی است که همیشه در یک مکان پتانسیل‌های خلاق وجود دارد. باید شرایط به گونه‌ای باشد که مردم فکر کنند، برنامه‌ریزی نمایند و در استفاده از فرصت‌های به وجود آمده، ابتکار عمل داشته باشند (قربانی و همکاران، ۱۳۹۲: ۸). به ویژه اینکه داشتن دانش بومی و سنتی در زمینه‌های مختلف مانند خوراک می‌تواند به توانمندسازی افراد بخصوص زنان و رهایی آن‌ها از فقر کمک نماید (Montanari & Bergh, 2019: 1). در حقیقت حمایت از تلاش‌های جمعی زنان مانند تشکیل تعاونی‌های می‌تواند در تأمین معیشت پایدار مؤثر واقع شود (Alarcón & Sato, 2019: 120). هدف از این پژوهش آن است که با فراهم شدن بستر خلاقیت و لقب گرفتن شهر رشت به عنوان شهر جهانی خلاق خوراک، بتوان از آن به عنوان زمینه‌ای برای توسعه اشتغال بهره برد. از این رو این پژوهش با رویکرد تعاونی‌ها در بافت‌های فرسوده انجام خواهد شد. این تعاونی‌ها برای زنان در بافت‌های فرسوده بستری برای اشتغال را فراهم می‌کند که در شهر خلاق خوراک رشت، زنان از این فرصت استفاده کنند و توانمند گردند. شهر رشت از جمله شهرهایی است که سابقه قابل توجهی در ارتباط با حضور زنان در جامعه دارد. بنا بر اسناد موجود زنان استان گیلان به طور اعم و ساکنین شهر رشت به دلیل مرکزیت خود به طور اخص پس از انقلاب مشروطه تحت تأثیر قرار گرفته‌اند و خود را انسانی با حق داشتن حقوق شهروندی می‌دانستند. آنان در برخی از نامه‌ها و نوشته‌ها، خود را طالب حق دانسته و برای دریافت حقوق از دست‌رفته خود شهادت به خرج داده و از مسئولین نیز شکوایتی به مجلس و نهادهای قانونی می‌نوشتند. از نظر محتوا و مفهوم، عریضه‌های زنان بیشتر در حوزه اختلاف‌های مالی با حاکمان، اختلاف‌های شخصی، توقیف دارایی‌ها، شکایت از ورثه، اعتراض به ازدواج دختر نابالغ، دست‌اندازی حاکمان به اموال زنان بی‌سرپرست، اختلاف مالک و رعیت و موارد دیگر است. زنان در این زمان به انسان‌های شجاع و حق‌طلب مطرح شدند. در بررسی و تجزیه و تحلیل اسناد و عریضه‌های زنان گیلانی به مجلس شورای ملی موضوعاتی وجود دارد که این نکات نشان‌دهنده رشد اجتماعی مردم گیلان درباره زنان است. زنان گیلانی در تأسیس نهادهای روشنگرانه پیش‌تاز بودند، به طوری که جامعه گیلان یکی از نخستین مناطقی بود که موفق به تأسیس تشکیلات اجتماعی زنان بود. در سال ۱۲۹۵ خورشیدی در گرماگرم جنبش جنگل، روشنفکران گیلانی جمعیت مترقی فرهنگ را تأسیس نمودند که در درون جمعیت تشکیلات ویژه بانوان نیز شکل گرفت. از درون این جریان نخستین جمعیت و جریان روشنفکری زنان به نام جمعیت «پیک سعادت نسوان» در رشت شکل گرفت. (پناهی، ۱۳۹۶). مجموعه مطالب فوق حاکی از اهمیت پرداختن به موضوعات مربوط به

زنان و از جمله در زمینه اشتغال است.

مطالعات زیادی در زمینه اشتغال زنان انجام شده که در زیر مهم‌ترین پژوهش‌های انجام شده در این حوزه ارائه می‌گردد: هادیان و حیدرپور (۱۳۸۸) در مقاله‌ای با عنوان توسعه اقتصادی و سهم زنان در نیروی کار: مورد ایران نتیجه گرفتند که در مراحل اولیه توسعه سهم زنان در نیروی کار اندک و با افزایش درجه توسعه یافتگی این سهم افزایش می‌یابد. شادی‌طلب و کمالی (۱۳۸۱) در مقاله مشارکت اجتماعی زنان، دریافتند که تنگناهای ساختاری و خانوادگی از بارزترین موانع مشارکت اجتماعی زنان بوده است. فمی و همکاران (۱۳۸۵)، در مقاله شناخت و تحلیل سازه‌های موفقیت شرکت‌های تعاونی زنان در ایران، نتیجه گرفتند که عوامل روان‌شناختی، محیط توانمند ساز، توانایی‌های مدیریتی و ارتباطی، و توانمندی‌های بازاریابی و بازار رسانی فرآورده‌ها، عمده‌ترین سازه‌های موفقیت تعاونی‌هاست. زمانی میاندشتی و همکاران (۱۳۹۲)، در مقاله‌ای با عنوان بررسی سطوح و میزان توانمندی در بین اعضای تعاونی زنان روستایی در تفیهان شهرستان شیراز دریافتند که ابعاد روانی و اجتماعی- فرهنگی توانمندی از سایر ابعاد توانمندی بیش‌تر بوده و توانمندی خانوادگی و اقتصادی در رتبه بعدی قرار دارد. خروتی و ملکی (۱۳۹۴) در مقاله شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های موفقیت کارآفرینی در توسعه تعاونی‌های استان سمنان، دریافتند که شاخص‌های فردی و سپس شاخص‌های مدیریتی بیشترین تأثیر را در توسعه تعاونی‌ها داشته‌اند. من‌صوری (۱۳۹۵) در مقاله بررسی عوامل مؤثر بر اشتغال زنان (کارکنان شهر ایلام) دریافت که وضعیت اقتصادی، پایگاه اجتماعی، تحصیلات زنان بر اشتغال تأثیر معناداری دارد. اورا و همکاران (۱۹۷۹) در مقاله تجزیه و تحلیل روابط بین درآمد شوهر و اشتغال زنان به دریافتند که تحصیلات زن، سن ازدواج، تعداد اعضای خانواده در مراحل متفاوت زمانی و اشتغال زود هنگام زنان بر انگیزه اشتغال زن در فاصله‌های زمانی بعدی اثر می‌گذارد. گابریل^۲ (۲۰۰۲) در مقاله‌ای با عنوان وام صندوق‌های زنان روستایی، دریافت که موفقیت انجمن‌ها و تعاونی‌های زنان بستگی به سرمایه و بازاریابی، تفاهم میان اعضا، احساس مسئولیت درباره کار و همچنین دسترسی به بازار دارد. گوئل (۲۰۱۳) در مقاله‌ای با عنوان ارتباط و پتانسیل ارزش‌ها و اصول همکاری برای تحقق مشاغل خانوادگی دریافت که تعاونی‌ها با توجه به ماهیت و اصول داوطلبانه خود باعث گسترش اشتغال از طریق رونق کسب‌وکارهای خانوادگی شده و در نتیجه به توسعه جوامع محلی می‌انجامد. سومیلیوس و همکاران (۲۰۱۵) در مقاله‌ای با عنوان دستور کار تعاونی‌ها برای همکاری‌های توسعه در تانزانیا به‌عنوان ابزاری برای کاهش فقر و ارتقای مشاغل، نتیجه گرفتند که مدل تعاونی‌ها به‌ویژه تعاونی‌های کسب‌وکار محور باعث کاهش فقر در بین اعضای تعاونی‌ها و افزایش اشتغال آن‌ها در تانزانیا شده‌اند. استبان سالواردو همکاران (۲۰۱۹) در مقاله‌ای با عنوان ریاست هیئت‌های مدیره تعاونی در اسپانیا: رویکردی جنسیتی، به این نتیجه دست یافتند که تعاونی‌های با سرپرستی زنان، رفاه اقتصادی کارگران نسبت به منافع اقتصادی بیشتر مورد نظر می‌باشد. تفاوت اساسی این مقاله با پژوهش‌های پیشین در تأکید بر تعاونی‌ها خوراک می‌باشد که با توجه به شهرت شهر رشت در زمینه شهر جهانی خلاق خوراک می‌تواند بستری برای توسعه اشتغال زنان بخصوص در بافت‌های فرسوده شهری که وضعیت اقتصادی خانوارها چندان مناسب نمی‌باشد، قلمداد گردد.

مبانی نظری

قرن بیست و یکم را می‌توان قرن تغییر مناسبات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در جهان دانست و در واقع در پایان قرن بیستم با محکم‌تر شدن پیوندهای فرهنگی در پایه‌های اقتصاد شهری (مختاری ملک‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۴:۳۰)، می‌توان گفت رقابت شهرهای جهان سمت‌وسوی دیگری یافته است و این رقابت به‌عنوان نقاط اتصال

1 .Ewer

2 .Gabriel

شبکه‌ها در چارچوب اقتصاد جهانی ایجاب می‌کند تا به دنبال ارائه محصولات تخصصی و خدمات خلاق به بازارهای جهانی باشند تا از این طریق ارائه موفق به کسب جایگاهی مناسب در زنجیره اقتصاد جهانی شوند (آفتاب، ۱۳۹۶: ۲۴).

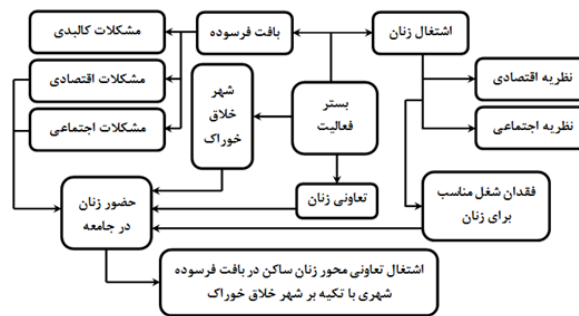
شهرهای خلاق موفق فقط مراکز اصلی شهری معروف به شهرهای جهانی که امتیازات ویژه‌ای در امور مربوط به فعالیت‌های جهانی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در بالاترین رده سلسله‌مراتب شهرهای جهانی به خود اختصاص داده‌اند، نیستند (Sasaki, 2008: 77). بلکه شهرهایی در این زمینه موفق عمل می‌کنند به دنبال فراهم کردن شرایط کافی برای پرورش خلاقیت‌ها و جذب عناصر خلاق باشند (خدای، ۱۳۹۷: ۳۲) که از جمله این زمینه‌ها می‌توان به بهره‌گیری از توان مناسب زنان در اشتغال در فعالیتهای مناسب اشاره کرد. یکی از نزدیک‌ترین مفاهیم جمعیتی به مقوله رشد و توسعه اقتصادی، اشتغال است (صادقی و عمادزاده، ۱۳۸۳: ۱۲) و امروزه یکی از مهم‌ترین معیارها به منظور ارزیابی درجه توسعه‌یافتگی یک کشور بر خورداری زنان آن کشور از میزان اهمیت و اعتبار لازم در زمینه‌های مختلف از جمله اقتصادی بوده و اشتغال زنان به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی توسعه اقتصادی به شمار می‌رود (تیموری، ۱۳۹۵: ۲۷). از سوی دیگر گسترش بخش‌های مختلف اقتصادی و افزایش تولید و اشتغال مولد به‌طور عام و برای زنان به‌طور خاص به ایجاد فرصت‌های جذب سرمایه و افزایش سرمایه‌گذاری نیاز دارد می‌توان ادعا کرد که افزایش و رشد رونق اقتصادی از افزایش میزان اشتغال زنان تأثیر می‌پذیرد (دورویی، ۱۳۸۹: ۸۷). اشتغال زنان از نظر جامعه‌شناسی خانواده، در ارتباط با عوامل مختلفی شکل می‌گیرد و مطالعات کشورهای صنعتی نیز از گوناگونی عوامل در این زمینه حکایت دارد (رئیس‌ی و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۴۰). افزایش اشتغال زنان که به افزایش سرمایه انسانی می‌انجامد، به‌عنوان اثرگذارترین عوامل بر رشد اقتصادی، نیاز به ترویج فرهنگ مشارکت مردان در مسئولیت‌های خانوادگی و ایجاد فرصت‌های برابر در جامعه می‌تواند موضوعی لازم در این زمینه به شمار می‌رود تا زمینه تسریع رشد اقتصادی کشور فراهم گردد (صافمنش، ۱۳۹۰: ۷۹).

در حالی که مدیران و برنامه‌ریزان کشورهای توسعه‌یافته یا در حال توسعه به زنان و نقش آن‌ها در سیر تحول و توسعه جامعه اعتقاد چندانی ندارند و زنان در این کشورها بیشتر عنصر حاشیه‌ای، غیرفعال و غیر مولد به حساب می‌آیند (اشکان، ۱۳۹۷: ۵۲)، در اکثر کشورها، زمینه حضور زنان در بستر توسعه بر مبنای تعریف همه‌سوانگری و کل‌گرایی توسعه است و زنان نه تنها به‌عنوان یک جنسیت، بلکه با جایگاه‌ها و موقعیت‌های متنوع و متفاوت برخاسته از توانمندی و مهارت‌های علمی-تخصصی و نیز با فرصت‌های ایجادشده از سوی جامعه و نظام سیاسی به ایفای نقش در عرصه توسعه می‌پردازند (افراخته و سرایی، ۱۳۹۲: ۱۳۴). با همه این‌تفا سیر به نظر می‌رسد همچنان تا رسیدن زنان به جایگاه مناسب در زمینه اشتغال راه درازی باقی‌مانده است. طبق آمار موجود، در ۲۰۱۰، زنان با ۵۰ درصد جمعیت، کمتر از یک سوم نیروی کار رسمی جهان بوده که بیش از ۶۰ درصد آن‌ها در بخش غیررسمی مشغول بوده و از لحاظ سخت‌کوشی، ۷۰ درصد ساعات کار را در جهان دارند (گوگردچیان و همکاران، ۱۳۹۲: ۱۴۸). زنان حتی در کشورهای توسعه‌یافته به ترتیب در سطح مشاغل دفتری، کارخانگی بدون دستمزد، فروشنده‌گی و خدماتی، فنی و حرفه‌ای، اشتغال در سطوح پارلمانی و اجرایی بالا و سطوح پایین اجرایی فعال‌اند. در کشورهای در حال توسعه زنان به ترتیب در کارخانگی بدون دستمزد، فروشنده‌گی، خدماتی، دفتری، فنی و حرفه‌ای، مدیران و مباحثران و سطوح اجرایی بالا فعالیت دارند (پاشازانوسی، ۱۳۹۰: ۸۱).

رویکردهای جامعه‌شناختی را می‌توان در سه گروه جستجو کرد: الف) نظم‌گرایان: پارسونز از جامعه‌شناسان ساختارگراست که بر ضرورت تفکیک نقش‌ها و تقسیم‌کار تأکید کرده است و آن را لازمه رسیدن به پیشرفت اقتصادی و صنعتی می‌داند (رفعت‌جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲: ۱۳۷). دورکیم نیز همچون پارسونز در تبیین دگرگونی ساختار جامعه از شکل مکانیک به شکل ارگانیک بر همبستگی اجتماعی تأکید کرده است. وی منشأ همبستگی زنانشویی را در تقسیم جنسی کار می‌داند. دورکیم نیز چون پارسونز معتقد است انسجام جامعه بر اساس تقسیم جنسی کار تأمین خواهد شد (رفعت‌جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲: ۱۳۷-۱۳۸). ب) توسعه‌گرایان: تفاوتی که در نظریه‌های گوناگون توسعه وجود دارد به نقشی که به انسان در

توسعه داده می شود، مربوط است. در نظریه‌هایی که مبتنی بر رشد اقتصادی است، انسان نیروی کار است و در خدمت تولید بیشتر. این نظریات معمولاً به رفاه مادران از آن جهت توجه دارند که آن‌ها تولیدکننده و نگه‌دارنده نیروی کار هستند و به زنان از آن جهت که تأمین‌کننده نیروی کار ارزان هستند توجه می شود. این نظریه‌ها معمولاً با تشویق زنان به کسب استقلال مالی و حقوق سیاسی برابر همراه است. در دسته دیگری از نظریه‌های توسعه، زنان بخش محروم جامعه هستند که باید از برنامه‌های توسعه منتفع شوند. این نظریات بر تساوی انسان‌ها نظر دارد و در پی رفع بی‌عدالتی است. در این نظریات معمولاً رفاه خانواده مورد توجه است، ولی تجربه ثابت کرده است که رفاه خانواده لزوماً امنیت و رفاه را برای زنان تضمین نمی‌کند. اما بر اساس نظریه‌های مبتنی بر توسعه پایدار، زنان نه تنها در زمره محرومان و مصرف‌کننده برنامه‌های توسعه شمرده نمی‌شوند، بلکه عامل توسعه هستند (رفعت‌جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲: ۱۳۸). (ج) فمینیست‌ها: بر اهمیت عوامل فرهنگی و اجتماعی در تحدید دسترسی زنان به بازار کار تأکید دارند. طبق این نظریه، گرایش مشاغل زنانه، گرایشی از نقش خانگی آن‌ها است و همان‌گونه که در بیشتر جوامع کار خانگی کم‌ارزش انگاشته می‌شود، این مشاغل و مهارت‌ها نیز در بازار کار کم‌ارزش به حساب می‌آیند. وجود خصوصیات نظیر دستور پذیری بیشتر، شکایت کمتر از کار، علاقه بیشتر به کارهای تکراری و نیاز کمتر به درآمد (زنان معمولاً دومین نان‌آور خانواده محسوب می‌شوند) در زنان منجر به اختصاص کارهای با درآمد کمتر، مهارت پایین‌تر و نیز تأمین اجتماعی و پیشرفت کمتر به آنان داده می‌شود (نوری و همکاران، ۱۳۹۲: ۸۶). قابل ذکر است که بخشی از زنان به‌رغم وجود مسائلی مانند امکان ضعیف جذب در بازار کار رسمی، ضعف در تخصص، مهارت و سرمایه و همچنین حمایت اندک نهادهای حمایتی، به دلایل بسیاری مجبور وارد در بازار اشتغال و کسب درآمد شوند (درویشی‌فرد و همکاران ۱۳۹۵: ۸۰-۷۹). رویکردهای اقتصادی را می‌توان در سه دیدگاه عمده جای داد: تئوری‌های نئوکلاسیک، تئوری‌های تقسیم‌بندی بازار کار و تئوری‌های جنسیت. الف) در تئوری‌های نئوکلاسیک برای تبیین مسئله اشتغال زنان و تفاوت جایگاه زن و مرد در بازار کار، از عوامل اقتصادی استفاده می‌شود. بر اساس این دیدگاه زنان به دلیل بهره‌وری کمتر در مقایسه با مردان از جایگاه و درآمد نازل‌تری برخوردارند. یکی از مفروضات اقتصاددانان کلاسیک آن است که در شرایط رقابتی به کارگران مزدی معادل ارزش نهایی محصول پرداخت می‌شود. (رفعت‌جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲: ۱۳۹). ب) در تئوری‌های تقسیم‌بندی بازار کار فرض اساسی این است که جنسیت یکی از مهم‌ترین عواملی است که بازار کار را به دو بخش جداگانه تقسیم می‌کند. در بخش زنانه بازار کار، تعداد مشاغل به صورت تصنعی و غیرواقعی محدود می‌شود. این محدودیت موجب بروز تراکم در "بخش زنانه بازار" کار می‌شود و این نکته دلیل اصلی پایین بودن جایگاه شغلی و دستمزدهای زنان است. (رفعت‌جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲: ۱۳۹). پ) تئوری‌های جنسیتی: تفاوت در شخصیت اجتماعی را از طریق سه مدل بیولوژیکی، فرهنگی- اجتماعی و زیستی توضیح می‌دهد. تفاوت‌های فیزیکی میان دو جنس، از سوی بسیاری از محیط‌گرایان نیز تصدیق می‌شود. اما درک طبیعت زیست‌شناختی جنسیت و روندی که بر اساس آن، گروه‌بندی‌های جنسیتی ایجاد می‌شود، پیچیده و مشکل است. این پیچیدگی از تعامل عوامل زیست‌شناختی و اجتماعی و تأثیرپذیری پدیده‌های بیولوژیکی از عوامل اجتماعی و فرهنگی ناشی می‌شود (رفعت‌جاه و خیرخواه، ۱۳۹۲: ۱۴۰).

شکل شماره ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

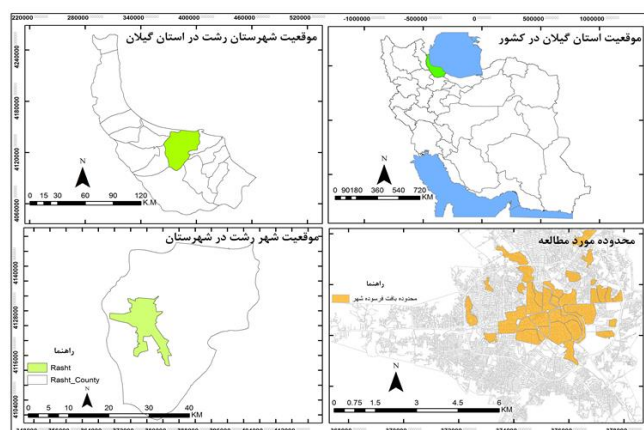
این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت داده‌ها، یک پژوهش کمی است. داده‌های پژوهش از طریق مطالعات میدانی با ابزار پرسشنامه، مصاحبه و مشاهدات و از طریق منابع کتابخانه‌ای در قالب مقالات و کتاب‌ها گردآوری شده است. جامعه آماری پژوهش زنان ساکن در بافت‌های فرسوده مناطق ۱، ۲، ۳، و ۴ شهر رشت بوده است. به منظور تعیین حجم نمونه از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای چند مرحله و با روش کوکران، تعداد ۳۸۴ پرسشنامه از نوع طیف لیکرت، در بین زنان ساکن در ۴ منطقه دارای بافت فرسوده مورداشاره متناسب با جمعیت در هر منطقه فوق به ترتیب ۵۵، ۱۶۳، ۱۵۲ و ۱۴ پرسشنامه توزیع گردید. در نهایت با توجه به پاسخ‌های جامعه نمونه، تعداد ۳۷۹ پرسشنامه که به صورت کامل پاسخ داده شد، تجزیه و تحلیل شد. جهت ارزیابی روایی پرسشنامه از نظرات ۱۰ نفر از متخصصین حوزه مطالعات شهری استفاده گردید و همچنین پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ بررسی شد که مقدار آن ۰/۸۵۲ به دست آمد. بررسی جامعه نمونه پژوهش به صورت مرحله‌ای بوده و در هر مرحله بنا بر میانگین جامعه تعداد افراد مشخص شده است. در این روش با الگوبرداری از روش بدون جایگزینی، ابتدا کل جامعه نمونه از نظر تمایل به کار به صورت تعاونی سنجیده شد که از ۳۷۹ نفر پاسخگو، ۳۷۵ نفر تمایل به فعالیت داشته‌اند. پس از آن، پاسخگویان از نظر برخورداری از ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی قابل قبول برای فعالیت سنجیده شدند و تعداد ۱۰۱ نفر شناسایی شدند. در مرحله آخر سعی شد افرادی شناسایی شوند که دارای ویژگی‌های مورد نیاز برای فعالیت به صورت تعاونی بوده‌اند. بنا بر بررسی‌ها، تعداد ۶۷ نفر توانایی فعالیت در بخش تعاونی را داشته‌اند. معیار شناسایی افراد در گروه‌های مختلف فوق، بالاتر بودن رتبه آن‌ها از میانگین (عدد ۳) بوده است. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات و داده‌ها از نرم‌افزار SPSS استفاده گردید.

جدول شماره ۱. شاخص‌ها و متغیرهای مورد استفاده

شاخص	متغیر	منبع
فردی-شخصیتی (روان‌شناختی)	سن، تحصیلات، شغل، تعداد فرزند، اعتماد به نفس، استقلال فکری، مسئولیت‌پذیری، ریسک‌پذیری، وجدان کاری، صبر، خلاقیت و نوآوری، تفاهم	زمانی میان‌دستی و همکاران، ۱۳۹۱؛ گلابی، ابراهیمی و علی بیگی، ۱۳۹۲؛ حسینی و لشگرآرا، ۱۳۹۳؛ بندرز و نیک نامی، ۱۳۹۲؛ طاهرخانی و قرنی آرا، ۱۳۸۴؛ لطیفی و همکاران، ۱۳۹۳؛ حیدری و همکاران، ۱۳۹۴؛ موحدی، ۱۳۹۴؛ ردی، ۱۹۷۳؛ لیپست، ۱۹۹۳؛ گابریل، ۲۰۰۲؛ هلی، ۱۹۹۷
اجتماعی	تعامل (مشارکت اجتماعی) آگاهی اجتماعی (میزان آگاهی افراد از حقوق فردی و اجتماعی در شهر، میزان آگاهی افراد از وظایف سازمان‌های دولتی و غیردولتی مربوط به شهر، میزان آگاهی افراد از مزایای مشارکت در جامعه، میزان آگاهی افراد از وجود فعالیت‌های مذهبی و خیریه و اجتماعی در محله)	
اقتصادی	درآمد، پس‌انداز، دریافت تسهیلات، دریافت کمک مالی، داشتن اموال	

محدوده مورد مطالعه

شهر رشت با مساحت ۱۰۲۴۰ هکتار، در مرکز جلگه گیلان در محدوده بین ۴۹ درجه و ۳۵ دقیقه و ۴۵ ثانیه طول شرقی و ۳۷ درجه و ۱۶ دقیقه و ۳۰ ثانیه عرض شمالی واقع شده است. مطابق سرشماری رسمی کشور در سال ۱۳۹۵ شهر رشت دارای ۶۰۳۳۷۴ جمعیت ده ساله و بیشتر و جمعیت فعال اقتصادی ۲۴۰۶۷۸ نفر بوده است که ۲۰۷۲۶۲ نفر آنان را شاغل و ۳۳۴۱۶ نفر را بیکار تشکیل می‌دهد (نتایج عمومی سرشماری نفوس و مسکن ۱۳۹۵). بر اساس نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، شهر رشت دارای نرخ اشتغال ۸۶/۱ و نرخ بیکاری ۱۳/۹ درصد است. همچنین نرخ اشتغال مردان ۸۹/۷ و نرخ اشتغال زنان ۷۴/۲ و نرخ بیکاری مردان ۱۰/۳ و نرخ بیکاری زنان ۲۵/۸ می‌باشد. این آمارها نشان‌دهنده نرخ بیکاری بیشتر زنان، نسبت به نرخ بیکاری مردان می‌باشد.

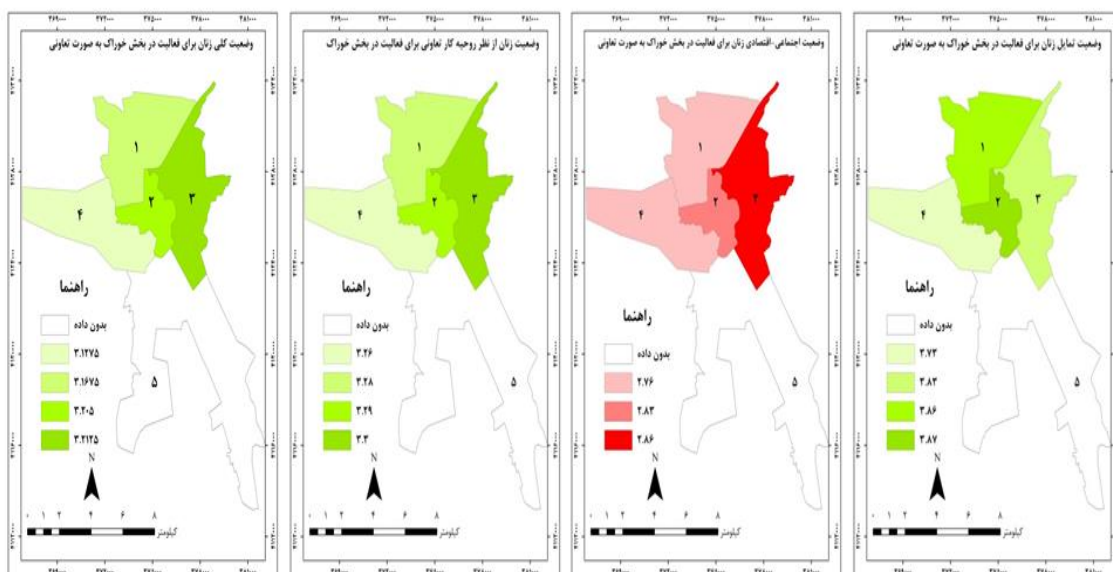

شکل شماره ۲. موقعیت منطقه مورد مطالعه

بحث و یافته‌ها

زنان ساکن در بافت فرسوده شهر رشت تمایل نسبتاً خوبی برای فعالیت در بخش خوراک به صورت تعاونی دارند، چرا که تمایل زنان در همه گویه‌ها بالاتر از میانگین بوده و این عدد بین ۳/۷۳ تا ۳/۸۷ در نوسان بوده است. بر اساس شکل ۳ بیشترین میزان تمایل در منطقه ۲ و کمترین میزان در منطقه ۴ مشاهده شده است.

در ارتباط با ویژگی‌های اجتماعی-اقتصادی زنان ساکن در بافت فرسوده (شکل ۳)، همه مناطق میزانی پایین‌تر از میانگین دارند و این عدد بین ۲/۸۶ تا ۲/۷۶ در نوسان است. کمترین میزان در منطقه ۳ و بیشترین آن در مناطق ۱ و ۴ به‌طور یکسان دیده می‌شود. در ارتباط با وجود روحیه کار تعاونی و همچنین ویژگی‌های سازگار زنان به این رویکرد نیز در مجموع وضعیت نسبتاً مطلوب بوده و شاخص‌ها بالاتر از میانگین بوده‌اند. میانگین کلیه ابعاد نشان می‌دهد که زنان مورد مطالعه، از نظر فعالیت در بخش خوراک به صورت تعاونی، با نوسان بسیار ناچیز بین ۳/۱ تا ۳/۲، در وضعیت نسبتاً مناسبی قرار دارند (شکل ۳) که بیشترین میزان در منطقه ۳ و کمترین آن در منطقه ۴ مشاهده شده است. تأکید می‌شود که دلیل اینکه منطقه ۵ در هیچ‌یک از موارد بررسی نشده به دلیل نبود بافت فرسوده در این منطقه بوده و جامعه نمونه از سایر مناطق انتخاب شده‌اند. در ادامه، یافته‌ها با استفاده از آمار استنباطی بررسی و در زیر ارائه گردیده است.

شکل شماره ۳. وضعیت ویژگی‌های مناطق شهر رشت در ارتباط با فعالیت در بخش خوراک به صورت تعاونی

تمایل برای فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

تمایل به فعالیت در بخش تعاونی برای بخش خوراک با آزمون دوجمله‌ای بررسی شده است. بنا بر نتایج آزمون (جدول ۲)، ۶۱ درصد از پاسخ‌دهندگان معادل ۳۳۱ نفر تمایل به فعالیت در زمینه غذاهای محلی رشت دارند. گرچه اگر آموزش و منافع این کار بیان شود و یا نمونه‌ای از انجام این فعالیت‌ها در شهر دیده شود، احتمالاً تمایل بانوان بیشتر خواهد شد. به خاطر اهمیت بحث منافع و درآمدزایی، ۶۶ درصد بانوان علاقه‌مند به کسب درآمد از این راه هستند. همچنین ۷۹ درصد تمایل دارند این اصول را به دیگران آموزش دهند. همچنین ۷۳ درصد بانوان ابراز نموده‌اند که تمایل دارند در زمینه تهیه مواد اولیه غذایی فعالیت کنند. اما موضوع مهم تمایل اندک بانوان برای همکاری با یکدیگر در این زمینه است، چرا که ۶۰ درصد آن‌ها ابراز نموده‌اند که تمایلی به همکاری نداشته و می‌خواهند به صورت فردی فعالیت کنند.

جدول شماره ۲. نتایج آزمون دوجمله‌ای گویه‌های تمایل به فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت

متغیر	درصد	طبقه	میانگین	انحراف معیار	فراروانی مورد انتظار	متغیر	درصد	طبقه	میانگین	انحراف معیار	فراروانی مورد انتظار
علاقه‌مندی به فعالیت در زمینه غذاهای محلی رشت	اول	۳<=	۱۴۸	۰/۳۹	۰/۵۰	تمایل به آموزش دستور آشپزی و نحوه پخت غذاهای محلی به دیگران	اول	۳<=	۱۴۸	۰/۳۹	۰/۵۰
	دوم	۳>	۳۳۱	۰/۶۱			دوم	۳>	۳۳۱	۰/۶۱	
	جمع		۳۷۹	۱/۰۰			جمع		۳۷۹	۱/۰۰	
تمایل به درآمدزایی از طریق غذاهای محلی رشت	اول	۳<=	۱۲۸	۰/۳۴	۰/۵۰	تمایل به همکاری با دیگران در ارتباط با فعالیت در زمینه غذاهای محلی رشت	اول	۳<=	۱۲۸	۰/۳۴	۰/۵۰
	دوم	۳>	۲۵۱	۰/۶۶			دوم	۳>	۲۵۱	۰/۶۶	
	جمع		۳۷۹	۱/۰۰			جمع		۳۷۹	۱/۰۰	
تمایل به یادگیری آشپزی و نحوه پخت غذاهای محلی برای درآمدزایی بیشتر	اول	۳<=	۳۹	۰/۱۰	۰/۵۰	علاقه‌مند به تهیه مواد اولیه غذاهای محلی برای فعالیت در بخش مواد غذایی	اول	۳<=	۳۹	۰/۱۰	۰/۵۰
	دوم	۳>	۳۴۰	۰/۹۰			دوم	۳>	۳۴۰	۰/۹۰	
	جمع		۳۷۹	۱/۰۰			جمع		۳۷۹	۱/۰۰	

جدول شماره ۳. نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن برای تمایل فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت

گویه‌ها	میانگین رتبه‌ای	گویه‌ها	میانگین رتبه‌ای
علاقه‌مندی به فعالیت در زمینه غذاهای محلی رشت	۳/۵۰	علاقه‌مندی به تهیه مواد اولیه غذاهای محلی	۳/۴۴
تمایل به درآمدزایی از طریق غذاهای محلی رشت	۳/۴۷	برای فعالیت در بخش مواد غذایی	
تمایل به یادگیری اصولی دستور آشپزی و ...	۴/۴۲	کای دو	۲۹۷/۲۷۲
تمایل به آموزش دستور آشپزی و .... به دیگران	۳/۷۹	درجه آزادی	۵
تمایل به همکاری با دیگران در ارتباط با فعالیت در زمینه غذاهای محلی رشت	۲/۳۸	سطح معناداری	۰/۰۰۰

نتایج آزمون فریدمن از رتبه‌بندی گویه‌های تمایل برای فعالیت در بخش تعاونی خوراک نشان می‌دهد که گویه تمایل به یادگیری اصولی دستور آشپزی و نحوه پخت غذاهای محلی رشت برای درآمدزایی بیشتر بالاترین رتبه را دارد (جدول ۳). اما به صورت کلی آزمون دوجمله‌ای نشان داده که ۹۹ درصد افراد مورد پرسش که شامل ۳۷۵ خانم می‌شوند، تمایل بانوان برای فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت را دارند که مقدار بسیار مناسبی به نظر می‌رسد (جدول ۴).

جدول شماره ۴. نتایج آزمون دوجمله‌ای تمایل برای شاخص فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

شاخص	گروه	طبقه	فراوانی	درصد	فراوانی مورد انتظار	معناداری برای فراوانی مورد انتظار
اول	اول	۳<=	۴	۰/۰۱		
دوم	دوم	۳>	۳۷۵	۰/۹۹	۰/۵۰	۰/۰۰۰
جمع	جمع		۳۷۹	۱/۰۰		

داشتن شرایط فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

در بخش پیشین تمایل بانوان برای فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت بررسی شد. نتایج حاصل از بخش پیشین یعنی تمایل نشان داد که ۹۹ درصد بانوان معادل ۳۷۵ نفر متمایل به فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت می‌باشند. بعد از سنجش تمایل باید برخورداری از شرایط فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک بررسی شود. از این رو در قسمت شرایط اجتماعی و خانوادگی و اقتصادی ۳۷۵ نفر از کسانی که تمایل داشته‌اند، تجزیه و تحلیل شده‌اند.

شرایط اجتماعی - خانوادگی

در گویه پشتیبانی خانواده از این فعالیت، ۵۹ درصد از این پشتیبانی برخوردار هستند. برخورداری اندک ۴۱ درصد باقیمانده نیز مقدار زیادی است که باید نسبت به روشن نمودن منافع این فعالیت‌ها برای خانواده نیز اقدام شود تا میزان احتمال موفقیت بانوان در فعالیت‌ها بیشتر شود. همچنین خانواده ۵۶ درصد از آن‌ها با تفکرات مرد سالارانه مخالف بوده اما ۴۴ درصد هنوز این تفکرات را دارند. در جدول ۶ نتایج این بررسی بر اساس آزمون دوجمله‌ای نشان داده شده است.

جدول شماره ۵. نتایج آزمون دوجمله‌ای برای گویه‌های شرایط اجتماعی - خانوادگی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

متغیر	گروه	طبقه	فراوانی	درصد	میانگین رتبه‌ای	گویه	میانگین رتبه‌ای
موافقت خانواده با فعالیت در بخش غذا	اول	۳<=	۲۳۷	۰/۶۴	محدود نبودن زن به کارهای داخل منزل از طرف خانواده	۰/۱۵۰	۰/۵۰
	دوم	۳>	۱۳۸	۰/۳۶			
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰			
پشتیبانی خانواده	اول	۳<=	۳۶	۰/۰۹	موافقت با کار در خارج از منزل در کنار ایفای نقش دختر یا همسر یا مادر بودن	۰/۰۰۱	۰/۵۰
	دوم	۳>	۳۳۹	۰/۹۱			
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰			
مخالفت خانواده با تفکرات مردسالاری	اول	۳<=	۳۵۱	۰/۹۴	کم‌رنگ شدن باورهای سنتی در باره خروج زنان از منزل در محله	۰/۰۱۴	۰/۵۰
	دوم	۳>	۲۴	۰/۰۶			
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰			
آزادی برای خروج از منزل در هر ساعتی	اول	۳<=	۲۶۹	۰/۷۲	مردم محله درباره خروج زنان از منزل هنوز وجود دارد که محدودیتی چشمگیر به شمار می‌رود (جدول ۶). نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نیز در جدول ۶ قابل مشاهده است و نتایج کلی شرایط اجتماعی و خانوادگی بر اساس آزمون دوجمله‌ای نشان می‌دهد که ۷۴ درصد معادل ۲۷۷ نفر از بانوان شرایط خانوادگی و اجتماعی برای فعالیت در بخش تعاونی خوراک شهر رشت را دارا هستند (جدول ۷).	۰/۰۰۰	۰/۵۰
	دوم	۳>	۱۰۶	۰/۲۸			
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰			

بر اساس جدول ۵، یکی از محدودیت‌های موجود در زمینه فعالیت‌های تعاونی در بخش خوراک، آزادی اندک بانوان برای خروج از منزل در ساعات حضور در تعاونی می‌باشد. چرا که ۷۲ درصد از آزادی اندکی در این زمینه برخوردار هستند. ۶۴ درصد بانوان ابراز نمودند که خانواده آن‌ها وظیفه زن را محدود به کارهای داخل خانه می‌دانند. البته ۹۱ درصد می‌خواهند در کنار ایفای نقش دختر یا همسر یا مادر بودن به فعالیت در خارج خانه نیز بپردازند که پتانسیل بالایی محسوب می‌شود. در کنار نقش خانواده در تشویق، حمایت و پشتیبانی از بانوان، همسایگان نیز نقش بسزایی دارند. در این زمینه ۹۴ درصد بانوان ابراز نموده‌اند که باورهای سنتی مردم محله درباره خروج زنان از منزل هنوز وجود دارد که محدودیتی چشمگیر به شمار می‌رود (جدول ۶). نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نیز در جدول ۶ قابل مشاهده است و نتایج کلی شرایط اجتماعی و خانوادگی بر اساس آزمون دوجمله‌ای نشان می‌دهد که ۷۴ درصد معادل ۲۷۷ نفر از بانوان شرایط خانوادگی و اجتماعی برای فعالیت در بخش تعاونی خوراک شهر رشت را دارا هستند (جدول ۷).

جدول شماره ۶. رتبه‌بندی آزمون فریدمن برای گویه‌های شرایط اجتماعی - خانوادگی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

گویه	میانگین رتبه‌ای	گویه	میانگین رتبه‌ای
موافقت خانواده با فعالیت در بخش غذا	۴/۱۵	موافقت با کار در خارج از منزل در کنار ایفای سایر نقش‌ها	۵/۹۸
پشتیبانی خانواده	۴/۳۷	کم‌رنگ شدن باورهای سنتی درباره خروج زنان از منزل در محله	۲/۲۵
مخالفت خانواده با تفکرات مردسالاری	۴/۶۸	کای دو	۸۰۷/۵۹۳
آزادی برای خروج از منزل در هر ساعتی	۲/۹۹	درجه آزادی	۶
محدود نبودن زن به کارهای داخل منزل از طرف خانواده	۳/۵۷	سطح معناداری	۰/۰۰۰

جدول شماره ۷. نتایج آزمون دوجمله‌ای برای شاخص شرایط اجتماعی - خانوادگی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

شاخص	گروه	طبقه	فراوانی	درصد	میانگین رتبه‌ای
شرایط اجتماعی - خانوادگی	اول	۳<=	۹۸	۰/۲۶	۰/۰۰۰
	دوم	۳>	۲۷۷	۰/۷۴	
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰	

شرایط اقتصادی

در بخش پیشین شرایط خانوادگی و اجتماعی برای فعالیت بانوان در بخش تعاونی خوراک شهر رشت بررسی شد. در این قسمت شرایط اقتصادی مورد بررسی قرار می‌گیرد. بر اساس نتایج آزمون دوجمله‌ای ۸۳ درصد بانوان از درآمد کافی برای گذران زندگی برخوردار نیستند که این موضوع می‌تواند محرکی برای تشویق آن‌ها برای فعالیت در تعاونی‌ها جهت کسب درآمد و ارتقای وضعیت اقتصادی آن‌ها قلمداد شود. همچنین ۷۶ درصد توانایی پس‌انداز کردن نداشته و همچنین ۷۳ درصد نیز اموالی برای تبدیل به پول برای شروع یک کسب‌وکار را ندارند. (جدول ۸).

جدول شماره ۸. نتایج آزمون دوجمله‌ای برای گویه‌های شرایط اقتصادی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

متغیر	رتبه	رتبه	رتبه	رتبه	میانگین رتبه‌ای	معناداری متغیر	فرآوانی مورد انتظار	فرآوانی مورد انتظار	میانگین رتبه‌ای	معناداری متغیر	فرآوانی مورد انتظار	فرآوانی مورد انتظار		
برخورداری از درآمد کافی برای گذران زندگی	اول	۳<=	۲۵۱	۰/۶۷	۱/۰۰۰	۰/۵۰	۰/۸۳	۳۱۱	۳<=	اول	۰/۱۷	۶۴		
	دوم	۳>	۱۲۴	۰/۳۳									۱/۰۰	۳۷۵
	جمع													
پس‌انداز همیشگی با هر میزان درآمد	اول	۳<=	۲۶۹	۰/۷۲	۰/۱۰۰	۰/۵۰	۰/۷۶	۲۸۴	۳<=	اول	۰/۲۴	۹۱		
	دوم	۳>	۱۰۶	۰/۲۸									۳۷۵	
	جمع													
داشتن اموالی برای تبدیل به پول در صورت انجام فعالیت‌های جدید	اول	۳<=	۲۷۵	۰/۷۳	۰/۱۰۰	۰/۵۰	۰/۷۳	۲۷۵	۳<=	اول	۰/۲۷	۱۰۰		
	دوم	۳>	۱۰۰	۳۷۵										
	جمع													

نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نیز در جدول ۹ قابل مشاهده است و همچنین به صورت کلی ۲۰ درصد بانوان شرایط اقتصادی را برای فعالیت در بخش تعاونی خوراک شهر رشت دارا هستند (جدول ۱۰).

جدول شماره ۹. نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن برای گویه‌های شرایط اقتصادی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

رتبه	میانگین رتبه‌ای	گویه	میانگین رتبه‌ای	گویه
۳/۱۰	۲/۷۵	امکان دریافت کمک مالی از طرف خانواده	۲/۷۵	برخورداری از درآمد کافی برای گذران زندگی
۲۶/۲۱۴	۳/۲۲	کای دو	۳/۲۲	پس‌انداز همیشگی با هر میزان درآمد
۴	۲/۹۱	درجه آزادی	۲/۹۱	داشتن اموال برای تبدیل به پول در صورت انجام فعالیت‌های جدید
۰/۱۰۰	۳/۰۳	سطح معناداری	۳/۰۳	امکان دریافت تسهیلات از بانک

جدول شماره ۱۰. نتایج آزمون دوجمله‌ای برای شاخص شرایط اقتصادی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

شاخص	گروه	طبقه	فرآوانی	درصد	فرآوانی مورد انتظار	معناداری برای فرآوانی مورد انتظار
شرایط اقتصادی	اول	۳<=	۳۰۱	۰/۸۰	۰/۵۰	۰/۱۰۰
	دوم	۳>	۷۴	۰/۲۰		
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰		

اما مجموع شرایط اقتصادی و خانوادگی نشان می‌دهد که ۲۷ درصد از بانوان معادل ۱۰۱ نفر دارای شرایط فعالیت در بخش تعاونی خوراک شهر رشت می‌باشند (جدول ۱۱).

جدول شماره ۱۱. نتایج آزمون دوجمله‌ای برای شاخص شرایط اجتماعی و اقتصادی فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

شاخص	گروه	طبقه	فراوانی	درصد	فراوانی مورد انتظار	معناداری برای مورد انتظار
شرایط اجتماعی - خانوادگی و اقتصادی	اول	۳<=	۲۷۴	۰/۷۳		
	دوم	۳>	۱۰۱	۰/۲۷		۰/۰۰۰
	جمع		۳۷۵	۱/۰۰		۰/۵۰

امکان فعالیت در بخش تعاونی شهر رشت

در بخش‌های پیشین تمایل و همچنین شرایط فعالیت در بخش تعاونی خوراک شهر رشت توسط بانوان بررسی شد. نتایج نشان داده که ۳۷۵ نفر معادل ۹۹ درصد تمایل به فعالیت داشته و از این تعداد ۲۷ درصد (۱۰۱ نفر) دارای شرایط می‌باشند. در این قسمت امکان فعالیت در بخش تعاونی، توسط ۱۰۱ نفر دارای شرایط فعالیت، تجزیه و تحلیل می‌شود.

نتایج آزمون دوجمله‌ای امکان فعالیت که جدول مربوط به آن در اینجا به دلیل محدودیت در تعداد صفحات مقاله حذف گردید، نشان می‌دهد که گویه‌های استقلال فکری، مسئولیت‌پذیری، ریسک‌پذیری، تعامل (مشارکت اجتماعی) و میزان آگاهی افراد از وظایف سازمان‌های دولتی و غیردولتی مربوط به شهر معنادار نبوده و قابل استناد نیست. اما در شاخص اعتمادبه‌نفس ۸۲ درصد بانوان معادل ۸۳ نفر دارای اعتمادبه‌نفس لازم برای این کار می‌باشند که این عامل پشتوانه لازمی برای فعالیت تعاونی به شمار می‌رود. همچنین به نظر می‌رسد ۶۳ درصد از وجدان کاری لازم برای این کار برخوردارند و ۶۱ درصد خود را در این فعالیت صبور می‌دانند. همچنین ۶۲ درصد بانوان از تمایل به خلاقیت در کارها دارند و به نظر می‌رسد ۳۶ درصد افراد از تعامل نسبتاً خوبی برای همکاری با دیگران داشته باشند که مقدار نسبتاً کمی محسوب می‌گردد، چراکه لازمه کار تعاونی، تفاهم اعضاء با یکدیگر می‌باشد و در صورت نبود آن، تعارضات بین فردی افزایش یافته و منجر به چنددستگی و ازهم‌گسیختگی شبکه کنشگران تعاونی می‌شود. همچنین بر اساس بررسی‌های انجام‌شده ۶۳ درصد از افراد از حقوق خودآگاهی دارند.

اما نتایج آزمون دوجمله‌ای در متغیر امکان فعالیت نشان می‌دهد که ۶۶ درصد بانوان معادل ۶۷ نفر امکان فعالیت در بخش تعاونی خوراک را دارند (جدول ۱۲). نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن نیز در جدول ۱۳ قابل مشاهده است.

جدول شماره ۱۲. نتایج آزمون دوجمله‌ای برای شاخص امکان فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک

شاخص	گروه	طبقه	فراوانی	درصد	فراوانی مورد انتظار	معناداری برای مورد انتظار
امکان فعالیت	اول	۳<=	۳۴	۰/۳۴		
	دوم	۳>	۶۷	۰/۶۶		۰/۰۰۱
	جمع		۱۰۱	۱/۰۰		۰/۵۰

جدول شماره ۱۳. نتایج رتبه‌بندی آزمون فریدمن برای متغیرهای امکان فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت

متغیر	میانگین رتبه‌ای	متغیر	میانگین رتبه‌ای
اعتمادبه‌نفس	۷/۹۹	تعامل (مشارکت اجتماعی)	۶/۰۷
استقلال فکری	۶/۴۲	میزان آگاهی افراد از حقوق فردی و اجتماعی	۶/۰۲
مسئولیت‌پذیری	۵/۹۸	میزان آگاهی افراد از وظایف سازمان‌های دولتی و غیردولتی مربوط به شهر	۵/۸۰
ریسک‌پذیری	۶/۱۵	میزان آگاهی افراد از وجود فعالیت‌های خیریه در محله	۷/۷۵
وجدان کاری	۶/۴۷	کای دو	۱۳۴/۸۵۴
صبر	۶/۱۲	درجه آزادی	۱۱
خلاقیت و نوآوری	۸/۹۸	سطح معناداری	۰/۰۰۰
تفاهم	۴/۲۶		

در نهایت ۶۷ نفر از بانوان امکان فعالیت در بخش تعاونی‌های خوراک شهر رشت را دارند. این افراد در مرحله اول تمایل داشته و سپس شرایط اجتماعی و خانوادگی و اقتصادی لازم را دارا می‌باشند و امکان فعالیت بر آن‌ها فراهم است. توزیع این افراد در سطح مناطق مورد بررسی نشان می‌دهد که ۴۴/۸ درصد معادل ۳۰ نفر در منطقه ۲، ۴۱/۸ درصد معادل ۲۸ نفر در منطقه ۳، ۱۰/۴ درصد معادل ۷ نفر در منطقه ۱ و ۳ درصد معادل ۲ نفر در منطقه ۴ ساکن هستند.

نتیجه‌گیری

زنان در گستره جهانی نقش عمده‌ای در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و ... دارند و بسیاری از کشورها در تلاش‌اند راهکارهایی برای استفاده حداکثری از توان‌های زنان در عرصه تولید و فعالیت بیابند. در این میان گاه فرصت‌هایی در برخی شهرها بروز می‌کند که می‌توان با استفاده از آن‌ها چشم‌اندازی نو برای خواسته‌های مدیران و برنامه‌ریزان طراحی کرد و به راهبردهایی برای دستیابی به اهداف اندیشید. شهر رشت به‌عنوان یکی از شهرهای بزرگ شمال کشور، در راستای اشتغال زنان شهری نیازمند بازاندیشی فرصت‌هاست. فرصتی که اخیراً برای این شهر ایجاد شده، ثبت شهر رشت به‌عنوان شهر خلاق خوراک است. از آنجایی که موضوع خوراک و موضوعات وابسته به آن به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم به زنان مرتبط می‌شود، می‌توان از این موضوع به‌عنوان یک فرصت برای شهر رشت بهره‌جست. از طرف دیگر با توجه فقر نسبی حاکم بر زندگی زنان ساکن در بافت‌های فرسوده شهر رشت از یک سو، و درگیر بودن شدیدتر آن‌ها به‌طور روزمره با موضوع غذا به‌عنوان یکی از وظایف مهم زنان خانه‌دار از طرف دیگر، و در نهایت امکان ضعیف سرمایه‌گذاری در راه‌اندازی شغل مورد دلخواه، ارائه ایده ترکیبی از خوراک، زنان ساکن در بافت فرسوده و رویکرد تعاونی، می‌تواند راهبردی مؤثر در اشتغال زنان شاغل در این شهر باشد. از این‌رو این مهم مورد توجه این پژوهش قرار گرفت.

از پنج منطقه شهر رشت، چهار منطقه از سوی اداره راه و شهرسازی استان گیلان دارای بافت‌های فرسوده شناسایی شده است. از این‌رو جامعه آماری این پژوهش، زنان ساکن در چهار منطقه دارای بافت فرسوده شهری می‌باشد. برای دستیابی به اهداف پژوهش و پاسخ به سؤالات، زنان ساکن در این محدوده در سه مرحله تمایل زنان به اشتغال در بخش خوراک رشت، شرایط خانوادگی — اجتماعی و اقتصادی زنان به اشتغال در بخش خوراک رشت و در نهایت امکان فعالیت زنان به اشتغال در بخش خوراک به‌صورت تعاونی، بررسی شده است. در واقع در هر یک از مراحل، به‌صورت بدون جایگزینی عمل شده است. نتایج تحلیل‌ها نشان می‌دهد که ۹۹ درصد از زنان تمایل بالایی برای فعالیت در بخش خوراک دارند و میانگین تمایل آن در این مناطق برابر با ۳/۸۴ بوده است و می‌توان بر روی تمایل زنان به فعالیت در این عرصه حساب کرد. اما آنچه در این میان بیش از متغیر میزان تمایل تعیین‌کننده است، برخورداری جامعه نمونه از شرایط اجتماعی و اقتصادی مناسب بوده است. هرچند که اغلب پاسخگویان متمایل به فعالیت در بخش خوراک شهر رشت هستند، اما نتایج شرایط اجتماعی و اقتصادی نشان می‌دهد که اگرچه ۷۴ درصد زنان شرایط اجتماعی و خانوادگی لازم را برای فعالیت دارند اما تعداد نه‌چندان زیادی (تنها ۲۰ درصد) شرایط اقتصادی لازم را برای فعالیت در تعاونی‌ها دارا می‌باشند.

به این معنی که هرچند ایده فعالیت در بخش تعاونی با در نظر گرفتن وضعیت پایین اقتصادی مطرح‌شده، اما شرایط به‌گونه‌ای است که جامعه نمونه از حداقل‌های لازم در این زمینه نیز برخوردار نیستند و نمی‌توانند گامی مؤثر در این راستا بردارند. عمده‌ترین مشکل اقتصادی بانوان برای فعالیت نیز عدم برخورداری از درآمد کافی می‌باشد که باعث می‌شود نتوانند حداقل مبلغ لازم را برای فعالیت مهیا نمایند. بسیاری از آن‌ها نیز شرایط اخذ تسهیلات از بانک یا دریافت کمک از طرف خانواده را ندارند. بنابراین جهت افزایش دارای تمایل که از شرایط اقتصادی مناسبی برخوردار نیستند، الزاماً باید به دنبال سرمایه‌گذار علاقه‌مند در حوزه خوراک بود تا با استفاده از سرمایه سرمایه‌گذاری و کار و تخصص زنان بتوان فعالیت تعاونی‌ها را شروع و یا توسعه داد و سبب کارآفرینی و ایجاد اشتغال درآمد شد. از آنجاکه کارآفرینی یکی از وجوه اساسی

خلاقیت می‌باشد، می‌توان با حمایت از توسعه تعاونی‌ها این وجه از توسعه شهر خلاق را برجسته نمود. بر خورداری از توانمندی لازم برای فعالیت مؤثر در بخش تعاونی از دیگر متغیرهای مورد ارزیابی است. در واقع هدف پژوهش توانمندسازی زنان ساکن در بافت‌های فرسوده با استفاده از الگوی تعاونی بوده و در این رهگذر از فرصت ایجادشده در بخش خوراک برای این منظور استفاده شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که زنان ساکن در شهر رشت، نه به‌طور کامل ولی با نرخ حدود ۲۰ درصد از شرایط همه‌جانبه بهره‌گیری از فرصت فعالیت در بخش خوراک به‌صورت تعاونی برخوردارند. البته نباید فراموش کرد که این درصد حاصل برخورد بدون جایگزینی افراد به‌دست‌آمده است. اگر عامل شرایط اجتماعی - اقتصادی و به‌ویژه اقتصادی حذف شود و فقط به تمایل بسنده شود، تعداد زنانی که دارای ویژگی‌های فعالیت تعاونی هستند خیلی بیشتر آمار فوق بوده (حدود ۷۱ درصد) و در صورت حمایت از زنان با بسته‌های مناسب اقتصادی می‌توان شاهد شکل‌گیری تعاونی‌هایی با محوریت فعالیت زنان در بخش خوراک بود. به‌رحال مشارکت تمامی ساکنین شهرها از جمله زنان در امور و فعالیت‌های خلاقانه از عناصر ضروری برای ظهور و توسعه شهر خلاق می‌باشد. این موضوع سبب ارج نهادن به سرمایه انسانی و نقش آن‌ها در شکل‌گیری شهر خلاق می‌شود. بنابراین شهر خلاق رشت می‌تواند با ترکیب ایده اشتغال زنان در قالب تعاونی خوراک به گسترش صنایع فرهنگی، شکوفایی هنر آشپزی بانوان و کارآفرینی در زمینه تغذیه و خوراک، برند سازی خوراک محلی برای معرفی به دنیا و توسعه گردشگری غذایی و به اشتراک گذاشتن دانش و تحقیقات علمی مرتبط با خوراک و تغذیه از مراحل تهیه تا مراحل تولید، مصرف، توزیع و حتی در قالب صادرات گامی بلند برداشت. با توجه به نتایج حاصل‌شده، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

- ❖ ورود بخش‌های سرمایه‌گذار اعم از خصوصی یا دولتی و یا محلی (زنانی که از شرایط اقتصادی مناسب برخوردارند)،
- ❖ ایجاد زمینه‌های خودگردان نمودن تعاونی‌ها با تدوین برنامه‌های اقتصادی منظم و حمایت‌های مالی مناسب دولتی،
- ❖ اندیشیدن تدابیری قوی برای زمینه‌های شکل‌گیری و رشد تعاونی خوراک از مرحله تهیه مواد اولیه تا بازاریابی،

تقدیر و تشکر

نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند تا مراتب سپاس خود را از شهرداری رشت به خاطر حمایت مالی و معنوی از این پژوهش اعلام نمایند.

منابع

- (۱) احدی، حدیث و طولایی، هومن (۱۳۹۶) بررسی وضعیت اشتغال زنان و تأثیر آن بر توسعه پایدار ایران، همایش تولید ملی و اشتغال پایدار، چالش‌ها و راهکارها: دانشگاه آیت‌الله بروجردی (ره)، صص. ۱۴-۱.
- (۲) اشکان، المیرا (۱۳۹۷) بررسی تأثیر ساعت کار انعطاف‌پذیر زنان بر رفاه خانواده با رویکرد اسلامی (مطالعه موردی: زنان متأهل کارمند مراکز آموزش عالی واقع در شهر تبریز)، رساله دکتری تخصصی اقتصاد، به راهنمایی محمدعلی متفکر آزاد و محمدرضا سلمانی بی‌شک، دانشکده مدیریت و حسابداری، دانشگاه تبریز.
- (۳) افراخته، س. سن و سرایی، سودابه (۱۳۹۲) جایگاه زنان در برنامه توسعه چهارم و پنجم جمهوری اسلامی ایران، مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، دوره ۱۱، شماره ۳، صص. ۱۵۸-۱۳۳.
- (۴) آفتاب، احمد (۱۳۹۶) تبیین و برنامه‌ریزی شهری خلاق با رویکرد سناریونویسی (مطالعه موردی: شهر ارومیه)، پایان‌نامه دکتری تخصصی جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، به راهنمایی حسین نظم‌فر، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه محقق اردبیلی.
- (۵) آلبا، عبدالله (۱۳۹۰) تحلیل تأثیر تعاونی‌های مرزنشینان بر معیشت پایدار روستایی شهرستان سراوان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا، به راهنمایی مرتضی توکلی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه زابل.
- (۶) آئینی، محمد (۱۳۸۶) موضوعات اقتصادی مالی و مدیریتی در بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری، تهران: انتشارات مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن.

- (۷) باوندپور، فاطمه (۱۳۹۰) بررسی ارتباط بین اشتغال سرمایه‌گذاری و دستمزد بخش‌های مختلف تعاونی‌های شهرستان کرمانشاه، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد، به راهنمایی مجتبی‌الماسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی کرمانشاه.
- (۸) بندرز، زینب و نیک نامی، مهرداد (۱۳۹۲) شناسایی عوامل اجتماعی- فرهنگی مؤثر بر توانمندسازی اعضا تعاونی‌های روستایی زنان استان ایلام، مجله پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، سال ششم، شماره ۳، صص. ۷۷-۶۳.
- (۹) پا شا زانو سی، مع صومه (۱۳۹۰) تحلیل و اندازه‌گیری اثر نابرابری‌های جنسیتی در آموزش و اشتغال بر توسعه انسانی در کشورهای منتخب جهان (۲۰۱۰-۱۹۹۰)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد، به راهنمایی مجید صامتی، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان.
- (۱۰) پناهی، عباس (۱۳۹۶) کارکرد زنان گیلانی در عصر م شروطه با تکیه بر عریضه‌های زنان به مجلس شورای ملی، وبگاه انسان‌شناسی و فرهنگ، <https://anthropologyandculture.ir/fa/easyblog>
- (۱۱) پورجعفر، محمدرضا (۱۳۸۸) مبانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها، چاپ اول، تهران: پیام.
- (۱۲) توسلی، منوچهر (۱۳۹۵) نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در توسعه کشاورزی پایدار (مطالعه موردی: استان گلستان)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا، به راهنمایی علیرضا استعلاجی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- (۱۳) تیموری، سرور (۱۳۹۵) تحلیل و ارزیابی اثرات توسعه گردشگری بر اشتغال زنان (مطالعه موردی: شهر کرمانشاه)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی، به راهنمایی کلثوم خلیوند، دانشکده مدیریت و حسابداری، موسسه آموزش عالی باختر ایلام.
- (۱۴) حسینی، طیبه و لشگرآرا، فرهاد (۱۳۹۳) شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه مهارت‌های کارآفرینی در تعاونی‌های زنان روستایی استان فارس، مجله پژوهش‌های ترویج و آموزش کشاورزی، دوره ۷، شماره ۲، صص ۳۳-۱۳.
- (۱۵) حیدری، فریبا؛ نادری مهدی، کریم؛ یعقوبی فرانی، یعقوب؛ حیدری، علیقلی (۱۳۹۴)، شاخص‌های شناسایی تعاونی‌های موفق کشاورزی، تعاون و کشاورزی، دوره ۴، شماره ۱۴، صص. ۶۰-۳۹.
- (۱۶) خدامی، سعیده (۱۳۹۷)، بررسی تحقق‌پذیری شهر خلاق با رویکرد فرهنگی در راستای توسعه هدفمند شهری (نمونه موردی: شهر تبریز)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی شهری، به راهنمایی محمود رحیمی، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس.
- (۱۷) خروتنی، الهام و ملکی مین باش رزگاه، مرتضی (۱۳۹۴) شناسایی و اولویت‌بندی شاخص‌های موفقیت کارآفرینی در توسعه تعاونی‌های استان سمنان با استفاده از تکنیک تحلیل سلسله‌مراتبی داده‌ها، نخستین همایش بین‌المللی جامع مدیریت ایران: سمنان، مرکز همایش‌های توسعه ایران، صص. ۱۰-۱.
- (۱۸) درویشی‌فرد، علی‌اصغر؛ جسک، میترا؛ فیضی‌پور، خدیجه (۱۳۹۵) تجربه زیسته زنان شاغل در کارگاه‌های تولیدی، پژوهشنامه مددکاری اجتماعی، شماره ۵، صص. ۷۷-۱۰۸.
- (۱۹) دورویی، کافیه (۱۳۸۹) بررسی تغییر ساختار گروه‌های سنی اشتغال زنان و عوامل مؤثر بر آن طی سال‌های ۱۳۳۵-۱۳۸۵، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جمعیت‌شناسی، به راهنمایی شهلا کاظمی‌پور ثابت، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- (۲۰) دیرینی حقیقی، الهام (۱۳۹۰) آسب شناسی شرکت‌های تعاونی صنعتی استان بو شهر و رتبه‌بندی عوامل مؤثر بر آنها با استفاده از تکنیک تحلیل سلسله‌مراتبی AHP، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، به راهنمایی رحیم قاسمی، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد، مرکز پیام نور بوشهر.
- (۲۱) رفعت‌جابه، مریم و خیرخواه، فاطمه (۱۳۹۱) مسائل و چالش‌های اشتغال زنان در ایران از دیدگاه شاغلان پست‌های مدیریتی، نشریه مطالعات توسعه اجتماعی- فرهنگی، دوره ۱، شماره ۲، صص ۱۵۶-۱۳۰.
- (۲۲) رثی‌سی، رقیه؛ نجفی، بهاء‌الدین؛ باقری، پژمان (۱۳۹۲) بررسی اثربخشی عضویت زنان در شرکت‌های تعاونی روستایی بر افزایش اشتغال و کاهش فقر در خانواده اعضا بر اساس مدل لاجیت، مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، دوره ۱۱، شماره ۴، صص. ۱۶۴-۱۳۵.
- (۲۳) زعفرانچی، لیلا سادات (۱۳۸۸) اشتغال زنان (مجموعه مقالات و گفتگوها)، تهران: انتشارات مرکز امور زنان و خانواده.
- (۲۴) زمانی میاندشتی، ناصر؛ عطائی، پوریا؛ ایزدی، نسیم (۱۳۹۱) بررسی سطوح و میزان توانمندی در بین اعضای تعاونی زنان

- روستایی، مجله زن در توسعه و سیاست، دوره ۱۰، شماره ۴، صص. ۱۷۲-۱۵۳.
- (۲۵) سازمان برنامه و بودجه کشور (۱۳۹۶)، قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
- (۲۶) شادی طلب، ژاله و کمالی، افسانه (۱۳۸۱) مشارکت اجتماعی زنان، مطالعات راهبردی زنان، دوره ۱، شماره ۴، صص. ۵۲-۲۶.
- (۲۷) شریفتیان، محمدحسن (۱۳۸۷) بررسی ابعاد و موانع اجتماعی اشتغال زنان، مجله پیک نور، دوره ۷، شماره ۳، صص. ۹۵-۸۵.
- (۲۸) شعبانعلی فمی، حسین؛ چوپچیان، شهلا؛ رحیم زاده، معصومه؛ رسولی، فاطمه (۱۳۸۵) شناخت و تحلیل سازه‌های موفقیت شرکت‌های تعاونی زنان در ایران، فصلنامه مطالعات زنان، دوره ۴، شماره ۲، صص. ۱۰۹-۸۹.
- (۲۹) صادقی، مسعود و عمادزاده، مصطفی (۱۳۸۳) تحلیلی بر عوامل اقتصادی مؤثر در اشتغال زنان ایران، زن در توسعه و سیاست، دوره ۲، شماره ۱، صص. ۲۲-۵.
- (۳۰) صالحی، مریم (۱۳۹۱) آسیب‌شناسی مشارکت اعضاء در تعاونی‌های تولید روستایی استان همدان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد توسعه روستایی، به راهنمایی مریم صالحی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه بوعلی سینا.
- (۳۱) صفامنش، هانیه (۱۳۹۰) تخمین و تحلیل تابع عرضه نیروی کار در استان‌های ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد اقتصاد، به راهنمایی مصیب پهلوانی، دانشکده علوم اقتصادی، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- (۳۲) طاهرخانی، مهدی و قرنی آرانی، بهروز (۱۳۸۴) مطالعه عوامل مؤثر بر گرایش روستاییان به تشکیل تعاونی‌های روستایی، تحقیقات جغرافیایی، دوره ۲۰، شماره ۳، صص. ۱۰۱-۸۱.
- (۳۳) عندلیب، علیرضا (۱۳۸۸) فرقی‌فیند فرآیند نوسازی بافت‌های فرسوده شهر تهران، تهران: انتشارات نشر ری پور
- (۳۴) قربانی، رسول؛ حسین‌آبادی، سعید؛ طورانی، علی (۱۳۹۲) شهرهای خلاق، رویکردی فرهنگی در توسعه شهری، فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، دوره ۳، شماره ۱۱، صص. ۱۸-۱.
- (۳۵) کریمی، علی (۱۳۹۵) بررسی تعارض بین زندگی کاری و استحکام خانواده در بین زنان شاغل در نیروی انتظامی بر اساس مدل کارلسون، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت دولتی، به راهنمایی مراد کردی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
- (۳۶) گلایی، سوده؛ ابراهیمی، محمدصادق؛ علی‌بیگی، امیرحسین (۱۳۹۲) تحلیل میزان مشارکت زنان روستایی شهرستان فلاورجان در تعاونی‌ها: کاربرد نردبان مشارکت شری آرنستین، زن و جامعه، دوره ۴، شماره ۱۶، صص. ۴۴-۲۱.
- (۳۷) گوگردچیان، احمد؛ طیبی، کمیل؛ قضاوی، عفت (۱۳۹۳) اثر اشتغال زنان بر شکاف درآمدی جنسیتی در ایران (۱۳۹۰-۱۳۷۰)، فصلنامه تحقیقات مدل‌سازی اقتصادی، دوره ۵، شماره ۱۷، صص. ۱۶۹-۱۴۵.
- (۳۸) لطیفی، سمیه؛ ابدی، شمت‌اله؛ شعبانعلی فمی، حسین (۱۳۹۳) ارزیابی نقش تعاونی‌های فرش دستباف روستایی در توانمندسازی زنان قالیباف، فصلنامه جغرافیا و توسعه، دوره ۱۱، شماره ۳۷، صص. ۱۳۲-۱۱۹.
- (۳۹) مختاری ملک‌آبادی، رضا؛ مرصو صی، نفیسه؛ علی‌اکبری، اسماعیل؛ امینی، داوود (۱۳۹۴) تبیین معیارهای بومی سازی شاخص‌های مکانی فضای شهر خلاق با رویکرد ایرانی اسلامی، فصلنامه شهر ایرانی اسلامی، شماره ۲۲، صص. ۴۰-۲۳.
- (۴۰) مظاهری‌فرد، حسن (۱۳۹۲) بررسی عوامل مؤثر بر موفقیت اعتبارات صندوق‌های خرد زنان روستایی شهرستان گرمسار، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مهندسی کشاورزی، به راهنمایی داود ثمری، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار.
- (۴۱) منصور، مریم (۱۳۹۵) بررسی عوامل مؤثر بر اشتغال زنان، پنجمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران: همایشگران مهر اشراق، صص. ۱۳-۱.
- (۴۲) منفرد، نوذر (۱۳۹۵) زمینه‌یابی تشکیل تعاونی‌های زنان و بررسی مشکلات حضور زنان در تعاونی‌ها (مورد مطالعه: استان بوشهر)، نشریه کارآفرینی در کشاورزی، دوره ۳، شماره ۱، صص. ۳۳-۱۷.
- (۴۳) موحدی، رضا (۱۳۹۴) تحلیل شاخص‌های مرتبط با تشکیل و توسعه تعاونی‌های دانش‌آموختگان رشته‌های کشاورزی، مجله تعاون و کشاورزی، دوره ۴، شماره ۱۶، صص. ۱۵۰-۱۳۱.
- (۴۴) نبیلی، پرویز (۱۳۹۰) نقش تعاونی در اشتغال و توسعه پایدار روستایی استان سمنان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، به راهنمایی عباس بخشنده نصرت، پژوهشکده جغرافیا و علوم زیستی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان.

- ۴۵) نوری، هدایت‌الله؛ جمینی، داوود؛ جمشیدی، علیرضا (۱۳۹۱) تحلیل فضایی شاخص‌های عمده اشتغال زنان در کشور، مجله مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، دوره ۱۱، شماره ۳، صص. ۸۱-۱۰۲.
- ۴۶) هادیان، ابراهیم و حیدریور، علی (۱۳۸۸) توسعه اقتصادی و سهم زنان در نیروی کار: مورد ایران، فصلنامه جمعیت، شماره ۲۷ و ۲۸، صص. ۲۰-۳۰.
- ۴۷) یوسفی، رویا و خسروی پور، بهمن (۱۳۹۶) نقش تعاونی زنان در توسعه، اشتغال و کارآفرینی، اولین همایش ملی فرصت‌های نوین تولید و اشتغال بخش کشاورزی در شرق کشور، بیرجند: دانشگاه بیرجند، صص. ۸-۱.
- 48) Aeeni, M. (2007) Economic, financial and managerial issue of regeneration in the urban distressed areas. Tehran: Building and Housing Research Center. [In Persian].
- 49) Afrakhteh, H. & Saraei, S. (2013) Women's Position in the Fourth & Fifth Development Plans of Islamic Republic of Iran, women's studies Sociological and psychological, Vol.11, No.3, pp.133-158. [In Persian].
- 50) Aftab, A. (2017) Explanation and Creative Urban Planning with Scenario Writing Approach (Case Study: Urmia) (PhD Thesis in Geography and Urban Planning), Mohaghegh Ardabili University, Ardabil. [In Persian].
- 51) Ahadi, H. & Toolayi, H. (2017) A Study on Women's Employment and Its Impact on Sustainable Development of Iran. Paper presented at the Conference on National Production and Sustainable Employment, Challenges and Strategies, Boroujerd. [In Persian].
- 52) Alarcón, J. M. S. & Sato, C. (2019) Enacting peasant moral community economies for sustainable livelihoods: A case of women-led cooperatives in rural Mexico, World Development, Vol.115, pp.120-131.
- 53) Alba, A. (2011) Analysis of the Impact of Frontiers Cooperatives on Sustainable Rural Livelihood in Saravan. (M.Sc. dissertation Geography), Zabol University, Zabol. [In Persian].
- 54) Andalib, A. (2009) The process of renovation of deteriorated fabrics in Tehran, Tehran: Reypoer. [In Persian].
- 55) Ashkan, E. (2018) The effect of women's flexible working hours on family welfare with an Islamic approach (Case study: married women employees of Tabriz higher education centers). (PhD thesis in economy), University of Tabriz, Tabriz. [In Persian].
- 56) Bandrez, Z. & Niknami, M. (2013) Identification of Social/Cultural Factors Affecting the Empowerment of Women's Rural Cooperatives Members in Ilam Province, Agricultural Extension and Education Research, Vol.6, No.3, pp.63-77. [In Persian].
- 57) Bavandpour, F. (2011) Investigating the relationship between investment employment and wages of different sectors of cooperatives in Kermanshah. (M.Sc. Thesis in Economics), Razi University, Kermanshah. [In Persian].
- 58) Dervish Fard, A. A. Jask, M. & Faizipour, K. (2017) Employed Women's Experience Working in Manufacturing Workshops By: Ali Asghar Darvishi Fard Mitra Jask Khadijeh Feizi Poor, Social Work Research, Vol.2, No.5, pp.77-108. [In Persian].
- 59) Dirini Haghghi, E. (2011) Pathology of Industrial Cooperative Companies of Bushehr Province and Ranking of the Affecting Factors Using AHP, (M.Sc. in Business Administration), Payame Noor University, Bushehr. [In Persian].
- 60) Dohmwirth, C. & Hanisch, M. (2019) Women's active participation and gender homogeneity: Evidence from the South Indian dairy cooperative sector. Journal of Rural Studies, Vol.72, pp.125-135.
- 61) Dorouyi, K. (2010) A Study of the Restructuring of the Women Employment Age Groups and the Affecting Factors During the Years 1956-2006. (M.Sc. Dissertation in Sociology), Allameh Tabatabai University, Tehran. [In Persian].
- 62) Esteban-Salvador, L. Gargallo-Castel, A. & Pérez-Sanz, J. (2019) The presidency of the governing boards of cooperatives in Spain: a gendered approach. Journal of Co-operative Organization and Management, Vol.7, No.1, pp.34-41.
- 63) Ewer, Phyllis, A. & crimmings, Elieen. & Oliver, Richard. (1979) An Analysis of Relationship between husband's income, family size and wife's employment in the early stages of marriage, Journal of marriage and the family, Vol.44, No.4, pp.727-738.
- 64) Gabriel, satya J. (2002) Belize Rural woman's Association Revolving Loan fund and woman's cooperatives, United Nations Development programme Report. New York, UNY.

- USA: united Nations.
- 65) Ghorbani, R. Abadi, S. H. & Toorani, A. (2013) Creative cities: as cultural approach in urban development, *Arid Regions Geographics Studies*, Vol.3, No.11, pp.1-18. [In Persian].
  - 66) Goel, S. (2013) Relevance and potential of cooperative values and principles for family business research and practice. *Journal of cooperative organization and management*. Vol. 1, pp 41-46.
  - 67) Golabi, s. Ebrahimi, M. S. & Alibeigi, A. H. (2014) Analysis of rural women's participation in cooperatives city Falavarjan application Sherry arnstien's Ladder Participation, woman and society, Vol.4, No.16, pp.21-44. [In Persian].
  - 68) Googerdchian, A. & Komail Tayyebi, E. G. (2014) Effect of Female Employment on Gender Income Gap in Iran (1991-2011), *Economic Modeling Research*, Vol.5, No.17, pp.145-169. [In Persian].
  - 69) Hadian, E. & Heidarpour, A. (2009) Economic Development and the Share of Women in the Labor Force: The Case of Iran, *Population Journal*, Vol.7, No.27-28, pp.20-30. [In Persian].
  - 70) Helly, D. (1997) Voluntary and social participation by people of immigrant, paper presented at the second national metropolis conference montreal canada, November 1997, pp.23-25.
  - 71) Heydari, F. NaderiMahdei, K. Farani, A. Y. & Heydari, A. (2015) Identifying Successful Indicators for Agricultural Cooperatives, *Co-Operation and Agriculture*, Vol.4, No.14, pp.39-60. [In Persian].
  - 72) Hosseini, T. & Lashgar Ara, F. (2014) Identifying the Effective Factors on Development of Entrepreneurship Skills of Rural Women Cooperatives in Fars Province, *Agricultural Extension and Education Research*, Vol.7, No.2, pp.13-33. [In Persian].
  - 73) Karimi, A. (2016) A Study of the Conflict between Work Life and Family Strength among Women Employed in the Disciplinary Force Based on the Carlson Model. (M.Sc. Dissertation in Public Management), Islamic Azad University, Shahroud Branch, Shahroud. [In Persian].
  - 74) Khoddami, S. (2018) Study of the feasibility of a creative city with a cultural approach to targeted urban development (case study of Tabriz). (M.Sc. dissertataion in Urban Planning), Islamic Azad University, Ghods Branch, Tehran. [In Persian].
  - 75) Khoroti, E. & Maleki Minbash Razgah, M. (2015) Identification and Prioritization of Entrepreneurship Success Indicators in the Development of Cooperatives in Semnan Province Using Hierarchical Data Analysis Technique. Paper presented at the The First Comprehensive International Conference on Management in Iran, Semnan. [In Persian].
  - 76) Latifi, S. Saadi, H. & Fami, H. S. (2015) The Role of Hand-Made Carpet Cooperatives in Empowering Women in Hamadan Province, *Geography and Development*, Vol.12, No.37, pp.119-132. [In Persian].
  - 77) Lipset, S.M. & seoung. K. R. & Torres, J. (1993) A comparative analysis of the social requisites of democracy, *interational social science journal* Vol.136, pp.155-175.
  - 78) Luo, J. & Han, H. & Jia, F. & Don, H. (2020) Agricultural Co-operatives in the Western World: A Bibliometric Analysis, *Journal of Cleaner Production*, Vol.1, pp.1-13.
  - 79) Mansoori, M. (2016) A Study of Factors Affecting Women's Employment. Paper presented at the Fifth International Conference on Psychology and Social Sciences, Tehran. [In Persian].
  - 80) Mazaherifard, H. (2013) A Study of Factors Affecting the Success of Rural Women's Microfinance Funds in Garmsar County. (M.Sc. Dissertation in Agricultural Engineering), Islamic Azad University, Garmsar Branch, Garmsar. [In Persian].
  - 81) Mokhtari Malekabadi, R. Marsousi, N. Ali Akbari, E. & Amini, D. (2015) Specifying of localization criteria Indicators of place and space creative city by Iranian- Islamic approach, *Islamic Iranian city*, Vol.6, No.22, pp.23-40. [In Persian].
  - 82) Monfared, N. (2016) Investigating the Formation of Women's Cooperatives and Investigating the Problems of Women's Presence in Cooperatives (Case Study: Bushehr Province), *Entrepreneurship in Agriculture*, Vol.3, No.1, pp.17-33. [In Persian].
  - 83) Montanari, B. & Bergh, S. I. (2019) Why women's traditional knowledge matters in the production processes of natural product development: The case of the Green Morocco Plan. In *Women's Studies International Forum*, Vol.77, pp.10-27.
  - 84) Movahedi, R. (2016) Analysis the factors affecting on establishment and development of the graduates Cooperatives, *Co-Operation and Agriculture*, Vol.4, No.16, pp.131-150. [In

- Persian].
- 85) Nabili, P. (2011) The Role of Cooperatives in Employment and Sustainable Rural Development of Semnan Province. (M.A in Geography and Rural Planning), Islamic Azad University, Semnan Branch, Semnan. ([In Persian].
  - 86) Nouri, S. H. Jomeini, D. & Jamshidi, A. (2013) Spatial analysis of the major employment indicators of women in Iran, women's studies Sociological and psychological, Vol.11, No.3, pp.81-102. [In Persian].
  - 87) Panahi, A. (2017) The function of Guilanian women in the Mashrooteh era based on women's petitions to the National Parliament. from <https://anthropologyandculture.ir/fa/easyblog>. [In Persian].
  - 88) Pasha Zanussi, M. (2011) Analysis and Measurement of the Effect of Gender Inequalities in Education and Employment on Human Development in Selected Countries of the World (1990-2010). (M.Sc. dissertation in Economy), University of Isfahan Isfahan. [In Persian].
  - 89) Plan and Budget Organization. (2017) Law of the Sixth Five-Year Plan for Economic, Social and Cultural Development of the Islamic Republic of Iran. [In Persian].
  - 90) Pourjafar, M. R. first edition,. (2009) Principles of improvement and renovation of the old fabrics of cities. Tehran: Payam. [In Persian].
  - 91) Raeisi, R. Najafi, B. & Bagheri, P. (2013) A Study on Effectiveness Women's Membership in Rural Cooperation Companies on Increase of Employment and Decrease of Poverty among Family Members, Based on Logit Model, women's studies Sociological and psychological, Vol.11, No.4, pp.135-164. [In Persian].
  - 92) Rafatjah, M. & Kheirkhah, F. (2012) The Issues and Challenges of Women's Employment in Iran From the View point of Working Managers, Socio-cultural development studies, Vol.1, No.2, pp.130-156. [In Persian].
  - 93) Reddy, R. & Smit, D.H, (1973) Why do people participate in voluntary action?, Extension, Vol.11, pp.35-40.
  - 94) Sadeghi, M. & Emadzadeh, M. (2004) An Analysis of Economic Factors Affecting the Employment of Iranian Women, Women in Development and Politics, Vol.2, No.1, pp.5-22. [In Persian].
  - 95) Safamanesh, H. (2011) Estimation and Analysis of Labor Supply Function in Iranian Provinces. (M.Sc. Dissertation in Economy), Sistan and Baluchestan University, Zahedan. [In Persian].
  - 96) Salehi, M. (2012) Pathology of Members' Participation in Rural Production Cooperatives of Hamadan Province. (M.Sc. Dissertation in Rural Development), Bu Ali Sina University, Hamadan. [In Persian].
  - 97) Sasaki, M. (2008) Developing Creative Cities through Networking, Policy Science, Vol.15 No.3, pp.77-88.
  - 98) Seymour, N. (2001) Women entrepreneurs in the developing world, August, Coffman Center for entrepreneurial leadership, Digest number.
  - 99) Shaban Ali Fami, H. Choobchian, S. Rahimzadeh, M. & Rasouli, F. (2006) Recognition and Analysis of Success Structures of Women's Cooperatives in Iran, Women's studies Sociological and psychological, Vol.4, No.2, pp.89-102. [In Persian].
  - 100) Sharbatian, M. H. (2008) A Study of Social Dimensions and Barriers to Women's Employment, Peyk Noor, Vol.7, No.3, pp.85-95. [In Persian].
  - 101) Statistical yearbook of Gilan province in 2011 and 2016. [In Persian].
  - 102) Sumelius. J. & Tenaw, S. & Bee, F. K. & chambo, S. (2015) Agenada on cooperative for development cooperation in Tanzania, Journal of cooperative organization and manegment, Vol.3, No.2, pp.42-51.
  - 103) Taherkhani, M. & Qarni Arani, B. (2005) Study of the factors affecting the tendency of villagers to form rural cooperatives, Geographical Research, Vol.20, No.3, pp.81-101. [In Persian].
  - 104) Tavassoli, M. (2016) The Role of Rural Production Cooperatives in Sustainable Agriculture Development (Case Study: Golestan Province). (M.Sc. dissertation in Geography), Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran. [In Persian].
  - 105) Teymouri, S. (2016) Analysis and Evaluation of the Effects of Tourism Development on

- Women's Employment (Case Study: Kermanshah). (M.Sc. dissertation in Tourism Management), Bakhtar Higher Education Institute of Ilam, Ilam. [In Persian].
- 106) Yousefi, R. & Khosravi Pour, B. (2017) The role of women's cooperatives in development, employment and entrepreneurship. Paper presented at the The first national conference on new opportunities for production and employment in agriculture sector of eastern Iran, Birjand. [In Persian].
- 107) Zafaranchi, L. S. (2009) Women's Employment (Collection of Articles and Discussions). Tehran: Center for Women and Family Affairs. [In Persian].
- 108) Zamani Miandashti, N. Ataei, P. & Izadi, N. (2012) Investigation of Empowerment Levels and Rate among Members of the Women's Rural Association (A Case Study of the Tafihan Women's Association, Shiraz County), Women in Development and Politics, Vol.10, No.4, pp.153-172. [In Persian].